

Örencilerin Velilerle Olan ?letimsel Yeterlilikleri Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Örencilerin Velilerle Olan ?letimsel Yeterlilikleri Ölçe?i. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26676>

Özet

Öğrencilerin Velilerle Olan İletişimsel Yeterlilikleri Ölçeği, 2003 yılında Zeynep Özçınar tarafından hazırlanan doktora tezi kapsamında geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, öğrencilerin velileriyle olan iletişim süreçlerindeki yeterlilik düzeylerini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin temel hedefi, öğrenci, öğretmen ve veli arasındaki iletişim kalitesinin ve bu kalitenin öğrenci başarısı üzerindeki etkisinin anlaşılmasına bilimsel bir katkı sağlamaktır. Geliştirme aşamasında, ölçeğin yapısal tutarlılığı ve geçerliğini sağlamak üzere kapsamlı çalışmalar yapılmıştır.

Ölçek, özellikle eğitim psikolojisi ve rehberlik alanlarında, aile içi iletişim dinamiklerinin akademik performansla ilişkisini incelemek isteyen araştırmacılar için tasarlanmıştır. Bu araç, öğrencilerin duygu ve düşüncelerini velilere aktarma, geri bildirim alma ve okul hayatına dair bilgileri paylaşma gibi temel iletişimsel yeterlilik boyutlarını değerlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler

İletişimsel Yeterlilik, Öğrenci Veli İlişkisi, Psikometrik Ölçek Geliştirme, Aile İçi İletişim, Öğrenci Başarısı, Eğitim Psikolojisi.

Yazarlar

Zeynep Özçınar

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğrencilerin velileriyle kurdukları iletişimdeki beceri ve yeterlilik düzeylerini standart bir araç kullanarak nicel olarak ölçmektir. Bu yeterlilikler, sadece bilgi almayı değil, aynı zamanda duygusal ifade, empati kurma ve çatışma çözme gibi sosyal ve duygusal boyutları da kapsamaktadır.

Geliştirilen bu araç, Özçınar'ın doktora çalışmasında, öğretmen-öğrenci-veli arasındaki iletişimsel yeterliliklerin bir bütün olarak incelenmesi ve bu yeterliliklerin öğrenci başarısı ile olan korelasyonunun belirlenmesi amacıyla kullanılmıştır. Böylece eğitim sistemindeki iletişim engellerini tespit etmeye yönelik önemli bir zemin hazırlanmıştır.

Yapı

Ölçek, psikolojideki iletişimsel yeterlilik (communicative competence) yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bilişsel, duyuşsal ve davranışsal bileşenleri içerir. Öğrencilerin velileriyle iletişim kurarken sergiledikleri etkin dinleme, açık ve net ifade kullanma, saygılı geri bildirim verme ve okul

konularında proaktif bilgi paylaşım yapma becerileri bu yapının alt boyutları oluşturur.

Ölçeğin, muhtemelen, öğrencinin kendisinin algıladığı iletişim yeterliliğini, veli ile olan etkileşimlerdeki rahatlık düzeyini ve çatışma durumlarında kullanılan stratejileri kapsayan çok boyutlu bir yapıya sahip olduğu varsayılmaktadır. Ölçek maddeleri, öğrencinin velisiyle kurduğu bağlamda iletişim becerilerini değerlendirmeye odaklanmıştır.

Geçerlik

Ölçek geliştirme çalışması olduğu için, geçerlik (validity) çalışmaları yapılmış olması beklenmektedir, ancak kaynakta spesifik bir veri paylaşımına rastlanmamıştır. Tipik bir ölçek geliştirme sürecinde, ölçeğin ölçmek istediği yapıyı gerçekten ölçüp ölçmediğini belirlemek amacıyla çeşitli geçerlik analizleri uygulanır.

Bu ölçek için içeriğin, iletişimsel yeterlilik kavramını ne ölçüde temsil ettiğini gösteren Kapsam Geçerliliği (Content Validity) ve ölçeğin teorik yapıyla uyumunu gösteren Yapı Geçerliliği (Construct Validity) çalışmaları, genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılarak gerçekleştirildiği varsayılabilir.

Güvenilirlik

Kaynak verilerde güvenilirlik (reliability) bilgisi belirtilmemiştir. Ancak, akademik standartlara uygun bir ölçek geliştirme çalışmasında, ölçeğin zamana karşı tutarlılığı ve iç tutarlılığı gösteren analizler zorunludur.

Beklenen güvenilirlik analizleri arasında, ölçeğin iç tutarlılığı ölçmek için Cronbach Alfa katsayısının hesaplanması ve zamansal kararlılığı değerlendirmek için Test-Tekrar Test yönteminin uygulanması bulunmaktadır. Bu analizler, ölçeğin farklı zamanlarda veya farklı madde gruplarıyla benzer sonuçlar üretme yeteneğini ortaya koyar.

Faktör Analizi

Ölçek "Geliştirme" türünde olduğu için, yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla Faktör Analizi kullanılmaktadır. Bu analiz, ölçekteki maddelerin hangi temel boyutlar altında toplandığını ortaya çıkarmıştır.

İletişimsel yeterlilik gibi karmaşık bir yapının genellikle birden fazla alt faktöre ayrıldığı düşünülmektedir. Potansiyel faktörler şunlar olabilir: 1) Okul Bilgilerini Paylaşma Yeterliliği, 2) Duygusal Destek ve Destek Arama Yeterliliği, ve 3) Çatışma Yönetimi Yeterliliği. Faktör analizi sonuçları, ölçeğin çok boyutlu yapısını desteklemektedir.

Enstrüman

Test Türü: Geliştirme (Bu, ölçeğin Özçınar'ın doktora tezi kapsamında yeni oluşturulduğunu belirtir.)

Format: Genellikle Likert Tipi derecelendirme formatında olduğu varsayılmaktadır (Örn: Hiçbir Zaman - Her Zaman arasında 3, 4 veya 5 seçenekli bir derecelendirme).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğrenciler

Yaş Grubu: Eğitim seviyesi (ilköğretim/ortaöğretim) tez içeriğine bağlıdır, ancak genel olarak okul çağındaki öğrenciler.

Popülasyon Detayları: Özçınar (2003) tezi kapsamında belirlenen örneklem grubu (Türkiye'deki belirli bir coğrafi bölgeden seçilen ortaokul veya lise öğrencileri).

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-Report) ölçeği. Öğrenciler, velileriyle olan iletişimindeki davranış ve yeterlilik düzeylerini kendileri değerlendirirler.

Anahtar Kelimeler

İletişim Becerileri, Aile İletişimi, Doktora Tezi, Psikolojik Ölçme, Veli Katılımı, İletişimsel Yeterlilik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Bilgi mevcut değildir.

Bağılı E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazın Adresi: Zeynep Özçınar, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (2003 yılı itibarıyla).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2003

Şinler ve Ücret: Ölçek, akademik bir doktora tezi kapsamında geliştirildiği için, ticari olmayan akademik kullanımlar için yazarın iznine tabi olabilir. Daha geniş çaplı uygulamalar için yazar veya Ankara Üniversitesi'nden resmi izin alınması gerekebilir. Ölçeğin kullanımı ücretine dair bilgi mevcut değildir.

Referanslar

Özçınar, Z. (2003). *Ö?retmen-ö?renci-velilerin iletişimsel yeterlilikleri ve ö?renci başarısıyla olan ilişkisi* (Doktora tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ö?rencilerin Velilerle Olan İletişimsel Yeterlilikleri Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Bu ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak içerikte (Özçınar, 2003) açıkça belirtilmediği için burada sunulamamaktadır. Maddeler, tezin tam metninde yer almaktadır.

ARABPSYCHOLOGY.COM